

การศึกษาการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยง ขณะเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้

A STUDY ON RISK PERCEPTION AND RISK PREVENTION OF INTERNATIONAL BACKPACKERS IN THAILAND

พิมพ์มาดา วิชาศิลป์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่ออกไปทางสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะเว็บไซต์ที่เป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้และจากมุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย สสำรวจระดับของการรับรู้ด้านความเสี่ยงและระดับการป้องกันความเสี่ยงในการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย รวมไปถึงความสัมพันธ์และปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยว และสุดท้ายคือการสำรวจนโยบายภาครัฐและเอกชนในเรื่องของการจัดการด้านการรับรู้ความเสี่ยงและป้องกันความเสี่ยงให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้

งานวิจัยนี้ใช้การเก็บข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถามแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยและเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์จากเว็บไซต์และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านนโยบาย จากการวิเคราะห์เว็บไซต์ที่เป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ พบว่าประเทศไทยมีภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวในเชิงบวกซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจจากการแจกแบบสอบถามให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ที่ยังเดินทางอยู่ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงในการมาท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และเป็นเหตุเป็นผลกัน จากการสำรวจปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับการรับรู้ความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงในการมาท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่าในภาพรวม ไม่มีปัจจัยใดส่งผลกระทบต่อระดับการรับรู้ความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยง สุดท้ายคือเรื่องของนโยบายภาครัฐและเอกชน ผลการวิจัยพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ยืนยันว่าหน่วยงานของตนได้ให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือแก่นักท่องเที่ยวในเรื่องของการเดินทางในประเทศไทยอย่างปลอดภัยในสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป

คำสำคัญ: การรับรู้ ความเสี่ยงการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวประเภทแบกเป้

ABSTRACT

This research aims to investigate the perceived image of risk and safety in Thailand through an international lens, to analyze websites, which are popular among backpackers, and from international backpackers who are still travelling in Thailand. The research also aims to explore the level of risk perception and risk prevention of international backpackers in Thailand, to examine the relationship between them, to investigate factors affecting risk perception and risk prevention of these tourists, and to explore private and state policy about the perception of risk prevention and protection in Thailand.

Both quantitative and qualitative data collecting methods were employed with the use of self-administered surveys given to the international backpackers in Thailand as a quantitative method. Netnography and in-depth interviews of policy makers were used as qualitative methods. With the investigation through the website, it was found that Thailand has a very positive image, which was in accordance with the survey given to international backpackers currently travelling in Thailand. In relation to the risk perception and risk prevention, the result of the study indicated that the overall level of risk perception and prevention of international backpackers about travelling in Thailand was low. Regarding the relationship of risk perception and prevention, it was found that they were correlated to each other. Within the investigation of factors affecting risk perception and risk prevention, it appeared that there were no factors affecting the overall perception and prevention. Lastly, the state and private tourism organisations declared that they always give the right information about travelling in Thailand safely in different kinds of situations.

KEYWORDS: Perception, Tourism Risk, Backpackers

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวส่งผลดีเชิงเศรษฐกิจให้แก่ประเทศไทย โดยเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเมื่อพิจารณาในภาพรวมทางเศรษฐกิจ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ยกเว้นปี 2546 และ 2548 ที่ติดลบ เหตุเพราะว่า ในปี 2546 เกิดการระบาดของไวรัสซาร์ส และในปี 2548 เกิดเหตุการณ์สึนามิขึ้นในมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งทั้งสองเหตุการณ์นี้ส่งผลให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศชะงัก ในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนธันวาคม 2551 เกิดเหตุการณ์ทางการเมืองและการปิดสนามบินแห่งชาติของประเทศ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยประเมินว่ามีรายได้สูญกว่า 1.3 แสนล้านบาท (กรุงเทพธุรกิจ, 2551) ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงจากที่คาดการณ์ไว้มาก เนื่องจากประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความปลอดภัยจากการเดินทางเป็นประเด็นที่อ่อนไหวง่าย เมื่อมี

เหตุการณ์ที่กระทำให้เกิดความเสี่ยงใดๆ ในการเดินทาง จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่มั่นใจในการเดินทางไปยังประเทศนั้นๆ ดังนั้น การจัดการเรื่องความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่สำคัญ ในขณะที่เดียวกันการจัดการด้านการรับรู้เรื่องความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์ในการเดินทางมายังประเทศไทยก็สำคัญเช่นกันเพราะในโลกปัจจุบันที่การสื่อสารสามารถส่งต่อถึงกันอย่างง่ายดาย เรื่องข้อมูลข่าวสารของประเทศจุดหมายปลายทางเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับนักเดินทางทุกประเภท รวมไปถึงนักเดินทางประเภทแบกเป้ด้วย

การท่องเที่ยวประเภทแบกเป้เป็นการท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมแพร่หลายในกลุ่มนักท่องเที่ยวเยาวชนโดยลักษณะเด่นๆ ของการท่องเที่ยวประเภทนี้คือการเดินทางโดยอิสระ ไม่ได้ซื้อทัวร์สำเร็จรูปจากบริษัททัวร์ มีความประสงค์ที่จะใช้จ่ายระหว่างการเดินทางเท่าที่จำเป็น เพื่อที่จะเดินทางท่องเที่ยวได้นานกว่าการท่องเที่ยวทั่วไป ซึ่งการเดินทางประเภทแบกเป้มักจะกินเวลานานกว่าการท่องเที่ยวแบบทั่วไปโดยเฉลี่ยประมาณสองอาทิตย์ หรือมากกว่านั้น ความแตกต่างของนักท่องเที่ยวประเภทแบกเป้กับนักท่องเที่ยวทั่วไปคือ นักท่องเที่ยวประเภทแบกเป้จะไม่มีแผนการเดินทางที่จะเดินทางไปในสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั่วไป พวกเขาพยายามที่จะทำกิจกรรมที่แปลกใหม่ ทำทาย และไปยังสถานที่ที่ยังสดและใหม่จากการท่องเที่ยว (Homer and Swarbrooke, 2003) ด้วยลักษณะการเดินทางเช่นนี้นักท่องเที่ยวแบกเป้จะมีการวางแผนการเดินทางล่วงหน้า และสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจุดหมายปลายทางให้มากที่สุด รวมไปถึงเรื่องปัจจัยเสี่ยงจากการเดินทาง ในที่นี้หมายถึงความเสี่ยงในรูปแบบต่างๆ ที่อยู่ในกระบวนการของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว คือเริ่มต้นตั้งแต่เลือกจุดหมายปลายทางตัดสินใจซื้อจนถึงจบกระบวนการการเดินทาง ความเสี่ยงสามารถเกิดขึ้นในทุกขั้นตอน

วัตถุประสงค์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่ออกไปทางสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะเว็บไซต์ที่เป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้และจากมุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้
2. ศึกษาระดับและความสัมพันธ์ของการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ในประเทศไทย
3. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยว
4. ศึกษานโยบายขององค์กรภาครัฐในด้านการจัดการการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงจากการท่องเที่ยว
5. หาแนวทางการจัดการการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้เพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมที่สุ่มเสี่ยงขณะเดินทางในประเทศไทย

สมมติฐาน

1. การรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ในประเทศไทย
2. ข้อมูลส่วนบุคคลที่ต่างกันมีผลต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ในประเทศไทยแตกต่างกัน
3. ภูมิหลังนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีผลต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ในประเทศไทยแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่ออกไปทางสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อที่เป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้
2. ทราบภาพลักษณ์ของประเทศไทยจากมุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้
- 3.. ทราบระดับการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงจากการเดินทางของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ในประเทศไทย
4. ทราบปัจจัยที่มีผลต่อระดับการรับรู้ด้านความเสี่ยงในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้
5. ทราบนโยบายขององค์กรภาครัฐในด้านการจัดการการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันจากการท่องเที่ยว

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ศึกษาเลือกใช้วิธีวิจัย 2 แบบ คือ

1. วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ในการศึกษาภาพลักษณ์ของประเทศไทยจากมุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ ระดับและความสัมพันธ์ของการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ในประเทศไทย และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและภูมิหลังที่มีผลต่อระดับการรับรู้ด้านความเสี่ยงและระดับการป้องกันในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ ด้วยการแจกแบบสอบถามจากการสุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเภทแบกเป้บริเวณ ถนนข้าวสาร กรุงเทพฯ จำนวน 400 คน โดยกำหนดขอบเขตด้านการศึกษาไว้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวต่างชาติ
2. ภูมิหลังของนักท่องเที่ยวต่างชาติและเพิ่มเติมในส่วนของปัจจัยด้านความคุ้นเคยที่มีผลต่อการรับรู้ด้านความเสี่ยงในการเดินทางท่องเที่ยว คือ จำนวนเพื่อนร่วมทาง ประเภทของเพื่อนร่วมทาง ประสบการณ์ในการท่องเที่ยว และระดับความเสี่ยงส่วนบุคคล
3. ภาพลักษณ์ของประเทศไทย

4. การรับรู้เรื่องความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงจากการเดินทางของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีอยู่ 7 ด้าน คือ

- ความเสี่ยงด้านร่างกายที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว
- ความเสี่ยงด้านกายภาพที่เกิดจากเหตุที่ไม่สามารถควบคุมได้
- ความเสี่ยงด้านความคาดหวัง
- ความเสี่ยงด้านการเมือง
- ความเสี่ยงด้านการเงิน
- ความเสี่ยงด้านมวลชน
- ความเสี่ยงด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของตนเอง

2. วิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ในการศึกษาเรื่องภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่ถูกเผยแพร่ไปทางเว็บไซต์ที่เป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวประเภทแบกเป้ และการสำรวจนโยบายขององค์กรภาครัฐในด้านการจัดการการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงจากการท่องเที่ยว โดยการศึกษาสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างตัวแทนจากองค์กรภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดการการรับรู้เรื่องความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงในเชิงนโยบายจำนวน 5 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ใช้ทั้งสถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน ส่วนการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ถอดข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยถอดคำต่อคำ จากการเปิดเทปที่บันทึกไว้หลังการสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมสรุปหาใจความสำคัญ โดยตีความหมายและแยกแยะข้อมูลที่อยู่นำเรื่องเดียวกัน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาแบ่งเป็นผลการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ดังนี้

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

1.1 ด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.25 มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีจำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 67.40 มีสถานภาพโสด มีจำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 68.25 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.20 และประกอบอาชีพ อื่นๆ มีจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50

1.2 ข้อมูลด้านภูมิหลัง

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การเคยมาท่องเที่ยวในประเทศไทย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีประสบการณ์เคยมา ท่องเที่ยวในประเทศไทย มีจำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 55.75 เมื่อจำแนกตามจำนวนบุคคลที่ไปท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีเพื่อนร่วมทาง 1-3 คน มีจำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 63.70 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นบุคคลประเภทที่มีความเสี่ยงระดับปานกลาง

1.3 ข้อมูลด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับประเทศไทย

จากการวิเคราะห์พบว่า การหาข้อมูลของนักท่องเที่ยวก่อนเดินทางมายังประเทศไทยนั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด และนักท่องเที่ยวมากกว่าร้อยละ 50 เลือกที่จะเดินทางมาเที่ยวประเทศไทยเป็นที่แรกโดยไม่มี การเปรียบเทียบกับจุดหมายปลายทางอื่นที่ต้องการไปท่องเที่ยวก่อนที่จะตัดสินใจมาที่ประเทศไทย ในการประเมินทางเลือกที่จะเลือกมาท่องเที่ยวประเทศไทยนั้น นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับปัจจัยสูงสุดสามลำดับ คือ ด้านทัศนียภาพ ด้านอสังหาริมทรัพย์ของคนไทย และด้านราคา/ความคุ้มค่าของราคา โดยอันดับสุดท้ายที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญคือด้านระยะทาง/ความสะดวกในการเดินทาง

2. ระดับการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงจากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้

2.1. ระดับการรับรู้ด้านความเสี่ยงจากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงจากการมาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย โดยเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงจากการมาท่องเที่ยวในประเทศไทยสามอันดับแรกคือ ด้านมวลงาน ด้านร่างกายที่เกิดขึ้น ณ แหล่งท่องเที่ยว ด้านกายภาพที่เกิดจากเหตุที่ควบคุมไม่ได้ ตามลำดับ ความเสี่ยงที่นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ น้อยที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านความคาดหวัง

เมื่อพิจารณารายละเอียดของระดับการรับรู้ความเสี่ยงเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงด้านร่างกายที่เกิดขึ้น ณ แหล่งท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอันดับแรกคือ เรื่องโรคภัยไข้เจ็บ อยู่ในระดับปานกลาง อันดับที่สอง เรื่องอาชญากรรม อยู่ในระดับปานกลาง อันดับสาม เรื่องการถูกฉ้อโกง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และอันดับสุดท้าย เรื่องสุขอนามัยอาหาร อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงด้านกายภาพที่เกิดจากเหตุควบคุมไม่ได้โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรก คือ เรื่องอุบัติเหตุจากการเดินทาง อยู่ในระดับปานกลาง อันดับสองเรื่อง โรคติดต่อ/โรคระบาด อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสาม เรื่องภัยธรรมชาติ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และอันดับสุดท้ายเรื่องการก่อการร้าย อยู่ในระดับน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงด้านความคาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องไม่เป็นตามคาดหวัง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสองเรื่องไม่พึงพอใจ อยู่ในระดับน้อย อันดับสามเรื่องเลือกจุดหมายปลายทางผิด อยู่ในระดับน้อย และอันดับสุดท้ายไม่คุ้มค่ากับเวลาที่เสีย อยู่ในระดับน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงด้านการเมืองโดยรวมในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรก เรื่องความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสุดท้าย เรื่องการประชุมประท้วง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงด้านการเงินโดยรวมในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องการต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยไม่คาดฝัน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสอง เรื่องผลกระทบจากสถานการณ์ด้านการเงิน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และอันดับสุดท้ายเรื่องค่าใช้จ่ายที่จุดหมายปลายทางนี้แพงกว่าที่อื่นๆ อยู่ในระดับน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงด้านมวลชน โดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรก คือ เรื่องการที่กิจกรรมการท่องเที่ยวกลายเป็นสินค้าอยู่ในระดับปานกลาง อันดับสุดท้ายเรื่องประชากรแออัด อยู่ในระดับปานกลาง

นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของตนเองโดยรวมในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องการเสพยาของนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสุดท้ายเรื่องการปฏิบัติตนที่ไม่เหมาะสมต่อนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

2.2. ระดับการป้องกันความเสี่ยงจากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย

นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงจากการท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงจากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยสามอันดับแรก คือ ด้านร่างกายที่เกิดขึ้น ณ แหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง อันดับที่สองคือ พฤติกรรมของตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง อันดับสามคือ ด้านมวลชน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการเมืองอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของระดับการป้องกันความเสี่ยงจากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นรายด้าน พบว่านักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงด้านร่างกายที่เกิดขึ้น ณ แหล่งท่องเที่ยว โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรก เรื่องสุขอนามัยอาหาร อยู่ในระดับปานกลาง อันดับสอง เรื่องการป้องกันด้านการถูกขโมย โกง อยู่ในระดับปานกลาง อันดับสาม เรื่องอาชญากรรม อยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงด้านกายภาพที่เกิดจากเหตุที่ควบคุมไม่ได้ โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องภัยธรรมชาติ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

อันดับสองเรื่องอุบัติเหตุจากการเดินทาง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสามเรื่องโรคติดต่อ/โรคระบาด อยู่ในระดับค่อนข้างน้อยและอันดับสุดท้ายเรื่องการก่อการร้ายอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงด้านความคาดหวัง โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรก เรื่อง ไม่เป็นตามคาดหวัง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสอง เรื่อง ไม่พึงพอใจ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสามเรื่องเลือกจุดหมายปลายทางผิดอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และอันดับสุดท้าย เรื่องไม่คุ้มค่ากับเวลาที่เสีย อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงด้านการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรก เรื่องความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสุดท้าย เรื่องการชุมนุมประท้วง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงด้านการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องการต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยไม่คาดฝันอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสองเรื่องผลกระทบจากสถานการณ์ด้านการเงิน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และอันดับสุดท้ายเรื่องค่าใช้จ่ายที่จุดหมายปลายทางนี้แพงกว่าที่อื่นๆ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงด้านมวลชน โดยรวมในระดับน้อยเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรก การที่กิจกรรมการท่องเที่ยวกลายเป็นสินค้าอยู่ในระดับน้อย อันดับสอง ประชากรแออัดอยู่ในระดับน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงด้านพฤติกรรมกรท่องเที่ยวของตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรก เรื่องการเสพยาของนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง อันดับสุดท้าย เรื่องการปฏิบัติตนที่ไม่เหมาะสมต่อนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง

2.3. ความสัมพันธ์ของการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ประเภทแบกเป้ในประเทศไทย

จากการทดสอบสมมติฐานข้อ 1 พบว่าการรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ในประเทศไทย

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยว

จากสมมติฐานข้อ 2 ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ มีผลต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงจากการเดินทางท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวที่มีข้อมูลทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยง โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพ และการศึกษาที่ส่งผลต่อการรับรู้ความเสี่ยง โดย ด้านเพศ ส่งผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงด้านพฤติกรรมกรท่องเที่ยวตนเอง อายุส่งผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงด้านการเงินและพฤติกรรมของตนเอง สถานภาพส่งผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงด้านพฤติกรรมกรท่องเที่ยวของตนเอง และการศึกษาส่งผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงด้านการเมือง

ในส่วนของการป้องกันความเสี่ยง พบว่านักท่องเที่ยวที่มีข้อมูลทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อการป้องกันความเสี่ยงโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาชีพส่งผลต่อการป้องกันความเสี่ยงในด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของตนเอง

จากสมมติฐานข้อ 3 ภูมิหลังของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ส่งผลต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงจากการเดินทางท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า ภูมิหลังของนักท่องเที่ยวไม่ได้ส่งผลต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า จำนวนบุคคลที่ร่วมเดินทาง ลักษณะของผู้ร่วมทาง และประสบการณ์การเดินทางในประเทศไทยมีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยง โดยจำนวนบุคคลที่ร่วมทางมีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงด้านร่างกายที่เกิดขึ้น ณ แหล่งท่องเที่ยว ด้านความคาดหวัง และด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของตนเอง ลักษณะผู้ร่วมทางมีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงด้านร่างกายที่เกิดขึ้น ณ แหล่งท่องเที่ยวและด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของตนเอง ในขณะที่ประสบการณ์การเดินทางมีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงด้านการเมือง ในเรื่องของปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันความเสี่ยง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีเพียงลักษณะผู้ร่วมทางเท่านั้นที่ส่งผลต่อการป้องกันความเสี่ยงด้านร่างกายที่เกิดขึ้น ณ แหล่งท่องเที่ยว

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่สื่อไปทางออนไลน์

จากการสำรวจเว็บไซต์ พบว่า ประเทศไทยมีภาพลักษณ์เชิงบวกทางด้านการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นทัศนียภาพที่งดงาม วัฒนธรรมที่เก่าแก่ยาวนาน กิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ราคาค่าใช้จ่ายที่สมเหตุสมผลและที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันคืออสังหาริมทรัพย์ที่เป็นมิตรของคนไทย ในแง่ของความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้น เว็บไซต์หลักๆ ได้กล่าวเตือนนักท่องเที่ยวถึงกรณีความขัดแย้งของประเทศสามจังหวัดภาคใต้ ความไม่สงบทางการเมือง และข้อพึงระวังต่างๆ ไปในการเดินทางท่องเที่ยว เช่น ภัยที่อาจเกิดขึ้นทางกายและทางด้านการเงิน โดยส่วนใหญ่แล้วจะเน้นเรื่องการถูกหลอกลวง หรือชักนำไปให้เสียทรัพย์ เว็บไซต์ต่างๆ ได้ให้ข้อมูลหมายเลขโทรศัพท์ที่นักท่องเที่ยวสามารถร้องขอความช่วยเหลือได้ เช่น หมายเลขโทรศัพท์ของตำรวจท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2. นโยบายภาครัฐเรื่องการป้องกันความเสี่ยงจากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย

ในส่วนองค์กรภาครัฐที่มีส่วนกับการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวและตำรวจท่องเที่ยวนั้น ได้มีการประชาสัมพันธ์เรื่องข้อพึงปฏิบัติต่างๆ ไป ด้านการประพุดดินให้เหมาะสมตามครรลองของสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย นอกจากนี้ ยังมีการให้ข้อพึงปฏิบัติในแง่ของความปลอดภัยเพิ่มเติม เพื่อให้นักท่องเที่ยวระมัดระวังตนเองในสถานที่และสถานการณ์

ที่อาจส่งผลกระทบต่อความเป็นเป้าหมาย ในส่วนขององค์กรภาคเอกชน คือสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยนั้น ได้มีการรณรงค์ให้พนักงานทุกฝ่ายในทุกองค์กรเอกชนทำหน้าที่พูดคุย ตักเตือนนักท่องเที่ยวในแง่ของความปลอดภัย ในปัจจุบันนี้ นักท่องเที่ยวประเภทแบกเป้นิยมทำธุรกรรมด้านการท่องเที่ยวผ่านระบบออนไลน์ จึงทำให้โอกาสที่จะพบปะกับนักท่องเที่ยวน้อยลง ดังนั้นที่พักแรมต่างๆ ได้ถูกกระตุ้นให้ทำเอกสารข้อพึงปฏิบัติเพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเช่นกัน เมื่อเกิดภาวะวิกฤตด้านความปลอดภัยเกิดขึ้นในประเทศ หน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ให้ความร่วมมือกันเปิดศูนย์วิกฤตขึ้นมาเพื่อให้ข้อมูลพร้อมทั้งดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ข้อที่พึงปฏิบัติแก่นักท่องเที่ยวและต่ออนาคตประเทศไทยเกิดวิกฤตคือรายงานสภาพตามความเป็นจริง ไม่หลอกลวง เพื่อที่ประเทศต่างๆ จะได้ประเมินสถานการณ์ได้ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ในเรื่องของกลยุทธ์การลดความเสี่ยงนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐของประเทศต้นทาง ประเทศปลายทางคือประเทศไทย สื่อมวลชนระดับประเทศและนานาชาติ รวมไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยเช่นตัวแทนจำหน่ายด้านการท่องเที่ยว ณ ประเทศต้นทาง ควรให้ความร่วมมือกัน โดยให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

2. เรื่องการจัดการการรับรู้ความเสี่ยงนั้น ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรที่จะมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะกับสื่อทางอินเทอร์เน็ต เพราะเป็นสื่อที่นักท่องเที่ยวใช้มากที่สุด ในการหาข้อมูลก่อนที่จะเดินทางมาประเทศไทย

3. จากการที่มีการจัดตั้งศูนย์วิกฤตยามเกิดภาวะวิกฤตทางการเมืองที่ผ่านมา เป็นทางออกที่เหมาะสมกับสถานการณ์ อย่างไรก็ตาม ถ้าทางภาครัฐและเอกชนได้ร่วมมือกัน โดยการปรึกษาหารือและทบทวนสถานการณ์เสี่ยงที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการคาดการณ์ถึงเหตุการณ์เสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารจัดการด้านความเสี่ยงมีแนวทางที่พัฒนาขึ้น เพราะความเสี่ยงไม่ได้อยู่ในสถานะคงที่ จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีเพียงหน่วยงานของตำรวจท่องเที่ยวที่ได้มีการซักซ้อม จัดทำแผนรับมือกับเหตุวิกฤต หรือเหตุการณ์ที่นักท่องเที่ยวอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย ถ้าหน่วยงานอื่นๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันบริหารจัดการความเสี่ยง ก็เป็นเรื่องที่เหมาะสมยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพธุรกิจ. (2551). ปิดสนามบิน รายได้จากการท่องเที่ยวลด 1.3 แสนล้านบาท. [ข้อมูลออนไลน์].

http://www.bangkokbiznews.com/2008/12/09/news_318707.php. [วันที่สืบค้นข้อมูล : 21

ธันวาคม 2551].

- ศุภลักษณ์ อัครางกูร. (2548). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- อังคณา สิทธิเทศานนท์. (2546) กระบวนการแสวงหาข่าวสารด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศประเภทสะพานเป้ที่เข้ามาพักที่ถนนข้าวสาร. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Barker, M. et al. (2003) Urban Visitor Perceptions of Safety During a Special Event, **Journal of travel research**; 41, 355.
- Crompton,J. (1979).Motivations for Pleasure Vacation Destination Choice Sets. **Annals of tourism research**, 19(3), 420-434.
- Dann, G.M. (1977). Anomie, Ego-Enhancement and Tourism. **Annals of tourism research** ,4, 184-194.
- Elsrud, T. (2001). Risk Creation in Traveling: Backpacker Adventure Narration. **Annals of tourism research**, 28, 597-617.
- Fodness, D and Murray, B. (1997). Tourism Information Search. **Annals of tourism research**, 24(3), pp.503-525.
- Haddock, C. (1993). **Managing Risks in Outdoor Activities**. Wellington, NZ: New Zealand Mountain Safety Council.
- Hampton, M.P. (1998). Backpacker Tourism and Economic Development. **Annals of tourism research**, 25(3), 639–660.
- Horner,S. And Swarbrooke, J.(2003). **Consumer Behavior in Tourism**. Oxford : Butterworth – Hiennemann.
- Jacoby,J. and Kaplan, L. (1972). The Components of Perceived Risk. **Advances in consumer research**, 3,382–383.
- Kotler.P. et.al. (2003). **Marketing for Hospitality and Tourism** 3rd ed. New Jersey:Prentice-Hall.
- Lepp,A. and Gibson,H. (2003). Tourist Roles, Perceived Risk and International Tourism. **Annals of tourism research**, 30 (3),606–624.
- Mansfeld,Y. (2006). The Role of Security Information in Tourism Crisis Management: The Missing Link. In A. Pozam and Y. Manfeld. 2006 **Tourism, Security and Safety: From Theory to Practice** Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann, pp. 271-290.
- Millman, A. and Pizam, A. (1995).The Role of Awareness and Familiarity with a Destination. **Journal of Travel Research** 33:3 , pp. 21-27.

- Nash,R. et al. (2006). An Investigation into Customer Satisfaction Levels in the Budget Accommodation Sector in Scotland: A Case Study of Backpacker Tourists and the Scottish Youth Hostels Association. **Tourism Management**, 27,525–532.
- Pearce, D. (1996). Recent Research in Tourist Behavior . **Asia-Pacific Journal of tourism research**, 1, 7–17.
- Pizam, A. and Manfeld,Y.(2006). **Tourism, Security and Safety: From Theory to Practice Oxford:** Elsevier Butter worth – Heinemann.
- Reichel, A. et al. (2007). Perceived Risk and the Non-Institutionalized Tourist Role: The Case of Israeli Student Ex-Backpackers. **Journal of travel research** ,46, 217-226.
- Rittichainuwat, B.N. and Chakraborty, G. (2009) Perceived travel risks regarding terrorism and disease: The case of Thailand. **Tourism Management**. 30 (2009) 410–418
- Roehl,W.S. and Fesenmaier, D.R. (1992). Risk Perceptions and Pleasure Travel : An Exploratory Analysis. **Journal of travel research**, 30(4),17-26.
- Seddighi, H. et al. (2001). Does Cultural Background of Tourists Influence the Destination Choice? An Empirical Study with Special Reference to Political Instability. **Tourism Management**, 22,181–191.
- Sonmez,S.F. and Graefe, A.R.(1998). Influence of Terrorism Risk on Foreign Tourism Decisions. **Annals of tourism research**, 25,112–144.
- Uriely,N. et al. (2002). Backpacking Experiences: A Type and Form Analysis. **Annals of tourism research**, 29,519
- Vesser, G. (2004). The Developmental Impacts of Backpacker Tourism in South Africa. **GeoJournal**, 60, pp.283–299.